

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 502/2022-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, proti postupu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Východ v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Východ v konaní vedenom ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Prezídiu Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Východ **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie každému v **s u m e 4 000 eur**, ktoré je im Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, národná kriminálna agentúra, odbor Východ **p o v i n n é** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium Policajného zboru, národná kriminálna agentúra, odbor Východ **j e p o v i n n é** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1840,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa samostatne podanými ústavnými sťažnosťami doručenými 27. mája 2020 (Rvp 1165/2020, Rvp 1166/2020, Rvp 1167/2020, Rvp 1168/2020, Rvp 1169/2020) domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, odboru Východ (ďalej len „NAKA“) v trestnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019. Okrem toho žiadajú, aby ústavný súd prikázal NAKA a Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky konať v trestnom konaní pod ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019 bez zbytočných prietahov. Žiadajú priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavných sťažností a pripojených príloh vyplýva, že (I.) uznesením ČVS: PPZ-107/BPK-V-2009 z 19. júla 2010 bolo proti sťažovateľom v 1. až 4. rade vznesené obvinenie za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona [(sťažovateľ v 2. rade obvinený za obzvlášť zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pozn.] a (II.) uznesením ČVS: PPZ-43/BPK-V-2009 z 19. júla 2010 bolo proti sťažovateľom v 1. až 5. rade vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona [(sťažovateľka v 5. rade obvinená za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pozn.]. Následne 30. septembra 2010 vyšetrovateľ Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru boja proti korupcii Východ, Košice (ďalej len „vyšetrovateľ“), uznesením ČVS: PPZ-43/BPK-V-2019 spojil trestnú vec sťažovateľov na spoločné konanie. Medzičasom došlo k reorganizácii NAKA a v súčasnosti sa vedie trestná vec sťažovateľov pod spoločným konaním ČVS: PPZ-116/NKA-VY4-2019.

3. Ústavný súd zistil, že v prípade všetkých sťažovateľov je namietané porušenie základných práv postupom toho istého orgánu verejnej moci, vychádzajú z totožných skutkových a právnych okolností vecí, obsah oboch ústavných sťažností je takmer úplne identický a rovnako je totožný aj rozsah práv, ktorých porušenie je namietané. Sťažovatelia sú zastúpení rovnakým právnym zástupcom. Z uvedených dôvodov v záujme hospodárnosti konania ústavný súd podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a primeraného použitia § 166 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) postupne spojil na spoločné konania ústavné sťažnosti sťažovateľov 2 až 5 k ústavnej sťažnosti sťažovateľa 1.

4. Ústavný súd následne uznesením č. k. I. ÚS 502/2022 z 27. septembra 2022 prijal sťažnosť na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa sťažovatelia domáhali vyslovenia porušenia označených práv postupom NAKA. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia považujú z ústavnoprávneho hľadiska za neprijateľné, ak ich právna istota nebola odstránená ani po 10 rokoch od začatia trestného stíhania (v čase prerokovania veci ústavným súdom 12 rokov, pozn.). Preto považujú postup sťažovateľa (vrátane prokurátora špeciálnej prokuratúry vykonávajúceho dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní) pri vykonávaní úkonov trestného konania za neefektívny a nesústredený. Z trestného spisu vyplýva, že sťažovatelia nerobili žiadne obštrukcie, a preto nespôsobili prietahy v konaní. Negatívne aspekty predlžovaného prípravného konania spôsobujú stav právnej neistoty, zasahujú sťažovateľom do súkromného a rodinného života a spôsobujú im psychickú traumu. Uvedené skutočnosti odôvodňujú žiadosť sťažovateľov o finančné zadosťučinenie za každý rok prietahov v konaní vo výške 2 000 eur, spolu za desať rokov to činí 20 000 eur (u sťažovateľa v 2. rade to bolo 24 000 eur, pozn.).

III.

Vyjadrenie odporcu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie NAKA:

6. Vyšetrovateľ vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti z 2. novembra 2022 ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019 podrobne opísal chronológiu dosiaľ vykonaných procesných úkonov od roku 2009 až po rok 2022. Z dôvodu, že vo veci stále prebiehajú preklady z holandského jazyka, resp. z dôvodu, že preklad z nemeckého, anglického či holandského jazyka bol vykonaný len čiastočne, nie je možné ukončiť spis. Vyšetrovateľ dodáva, že preklad právnej pomoci z Holandského kráľovstva by mal byť dokončený v januári 2023, a tak následne bude konzultovaný ďalší postup s vyšetrovateľom Policajného zboru. Vyšetrovateľ tak uzatvára, že z vykonaných úkonov je zrejmé, že v danej trestnej veci sa priebežne konalo a nenastali v ňom žiadne prietahy vo vyšetrovaní.

III.2. Replika sťažovateľov:

7. Sťažovatelia považujú za ospravedliteľné úkony trestného konania úkony od roku 2009 až do 13. mája 2011, keď sa konal výsluch jedného z obvinených. Všetky ďalšie úkony od 16. decembra 2012 (spracovanie podnetu na podanie žiadosti o realizáciu právnej pomoci z Rakúskej republiky) až po úkon 11. apríla 2018 (pribratie nového prekladateľa z holandského jazyka), považujú za zmätočné, nesústredené a neefektívne, spôsobujúce prietahy v konaní.

8. Za zmätočné a neefektívne úkony trestného konania sťažovatelia tiež považujú (I.) všetky žiadosti o realizáciu právnej pomoci z Rakúska, Maďarska a Holandska, pretože nimi nemožno objasniť skutkový stav veci, (II.) všetky analýzy prekladov výsledkov právnej pomoci z Holandska, Maďarska a Rakúska (III.) a všetky preklady právnej pomoci z uvedených krajín do slovenského jazyka, za ktoré Slovenská republika musela zaplatiť desiatky tisíc eur. Preto

neobstojí tvrdenie vyšetrovateľa v závere vyjadrenia, že v trestnej veci sa konalo priebežne a nenastali v ňom žiadne prieťahy vo vyšetrovaní.

9. Poukazujúc na dátum vznesenia obvinenia proti sťažovateľovi v 2. rade (2. júla 2008), sťažovatelia zdôrazňujú, že uplynula už doba viac ako 14 rokov a trestné konanie v štádiu prípravného konania dosiaľ nie je ukončené. Sťažovatelia vytýkajú vyšetrovateľovi, že doteraz nebol schopný vyčíslit' škodu, ktorá mala byť spôsobená Slovenskej republike, tiež že mal dostatok času na to, aby vykonal všetky potrebné úkony aj prostredníctvom medzinárodnej právnej pomoci, a tak ukončil prípravné konanie, či už návrhom na podanie obžaloby alebo zastavením trestného stíhania. V tomto kontexte poukazujú na rozhodnutie ústavného súdu č. k. I. ÚS 236/2011 zo 16. júna 2011, v ktorom ústavný súd vyslovil právny názor, že ak od vznesenia obvinenia uplynula doba 9,5 roka a vec nebola právoplatne skončená, pripustil možnosť zastavenia trestného stíhania v prípade porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote s poukazom na dohovor.

10. Sťažovatelia uzatvárajú, že postup vyšetrovateľa pri vykonávaní úkonov trestného konania v trvaní viac ako 14 rokov možno hodnotiť ako neefektívny a nesústreďený, a preto je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna istota sťažovateľa v napadnutom konaní nebola odstránená ani po 14-tich rokoch.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstatou konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom NAKA v prípravnom konaní vedenom pod ČVS: PPZ-166/NKA-VY4-2019 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd si pri výklade „*práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov*“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „*právo na prejednanie veci v primeranej lehote*“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej uvedené základné práva sa chránia aj v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní po začatí trestného stíhania (napr. II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, III. ÚS 99/02).

14. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetných trestných činov si vyžadovala osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania.

15. Judikatúra ústavného súdu (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) a EŠLP sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj v čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup orgánov činných v trestnom konaní, prípadne súdu. Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v tomto prípade.

16. K právnej a faktickej zložitosti prípadu ústavný súd konštatuje, že trestné konanie vedené pre zločin, resp. obzvlášť závažný zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa patrí spravidla k pomerne štandardnej súčasť rozhodovacej praxe všeobecných súdov. V kontexte uvedeného konštatuje, že pokiaľ ide o faktickú (skutkovú) zložitosť veci, príčinu doterajšej dĺžky trestného konania mohla ovplyvniť skutočnosť, že vo veci vystupujú 32 obvinení (pôvodne 34 obvinení, pozn.), ako aj medzinárodný rozmer veci (zabezpečenie realizácie právnej pomoci zo zahraničia vrátane vypracovania prekladu výsledkov predmetnej právnej pomoci). Skutkový prvok zložitosti veci indikuje aj rozsah vyšetrovacieho spisu (približne 30 zväzkov). Všetky uvedené skutočnosti ústavný súd v preskúmvanej veci zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia, pričom konštatuje, že ani týmito skutočnosťami nemožno odôvodniť neprimerane dlho trvajúce napadnuté prípravné konanie, ktoré nie je ukončené ani po vyše dvanástich rokoch od vznesenia obvinenia. Ústavný súd tu predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre EŠLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03).

17. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania účastníkov v preskúmvanom konaní, ústavný súd nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľov v súvislosti s doterajšou dĺžkou prípravného konania. Z príloh pripojených k ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia v napadnutom prípravnom konaní využili možnosť podať sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ktorý nie je možné považovať za úmyselnú obštrukciu v prípravnom konaní, resp. ani za konanie na účely predlžovania prípravného konania. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol (napr. II. ÚS 41/97, II. ÚS 52/99, II. ÚS 181/04, III. ÚS 586/2012), že uplatnenie procesných práv zo strany sťažovateľa, ako aj ostatných účastníkov konania v doterajšom priebehu konania nezakladá zodpovednosť sťažovateľa za zbytočné prietahy v konaní, ale v takomto prípade zodpovednosť nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci.

18. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom NAKA v predmetnej veci a v tej súvislosti poukazuje na dĺžku posudzovaného prípravného konania, ktoré v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti trvá (od vznesenia obvinenia od 19. júla 2010) už viac ako dvanásť rokov. Uvedená dĺžka prípravného konania je už na prvý pohľad celkom jednoznačne neprimeraná. V období od roku 2010-2011 konal vyšetrovateľ v zásade priebežne, čo medzi účastníkmi konania pred ústavným súdom nebolo sporné. Z predloženej rekapitulácie úkonov prípravného konania ústavný súd jednoznačne identifikoval obdobia nečinnosti (od 14. mája 2011 do 15. decembra 2012, následne celý kalendárny rok 2013 až do 11. júna 2014). Ako neefektívny postup vyšetrovateľa možno

zhodnotiť spracovanie piatich správ (colnému úradu, ministerstvu vnútra a pod.) v rozmedzí rokov 2015 až 2017, t. j. taký, ktorý nevedie k ukončeniu prípravného konania. Z chronologického sledu úkonov prípravného konania ďalej vyplýva, že značnú časť z úkonov realizovaných vyšetrovateľom NAKA tvoria žiadosti o realizáciu právnej pomoci (tri úkony od roku 2012 do 2014) a následné analýzy prekladov výsledkov právnej pomoci od roku 2017 (vo vyjadrení odporcu bližšie nešpecifikovaný účel týchto úkonov, pozn.). Pokiaľ ide o obranu odporcu týkajúcu sa čiastočne, resp. neúplné vykonaných prekladov právnej pomoci (z nemeckého, anglického či holandského jazyka), ústavný súd pripúšťa, že tieto okolnosti mohli mať vplyv na plynulosť a priebeh vyšetrovania. Na tomto mieste je ale dôležité poukázať na právne závery ESĽP, ktorý v rozhodnutí vo veci Capuano proti Taliansku z 25. 6. 1987 uviedol, že hlavná zodpovednosť za omeškanie spôsobené pri stanoviskách znalcov (v okolnostiach tejto veci ide o prekladateľov, pozn.) spočíva v konečnom dôsledku na štáte. Vychádzajúc z uvedeného, štát (v tomto prípade orgány činné v trestnom konaní) znáša zodpovednosť nielen za vlastnú činnosť, ale aj za činnosť ďalších osôb vstupujúcich do trestného konania v oficiálnom postavení (napr. znalcov, tlmočníkov a pod.). Aj v predmetnej veci preto zodpovednosť za čiastočnú, resp. neúplnú činnosť prekladateľov a jej vplyv na dĺžku a priebeh vyšetrovania znáša príslušný orgán činný v trestnom konaní (predovšetkým vyšetrovateľ).

19. Ako už ústavný súd uviedol platí, že potenciálna existencia prietáhov v trestnom konaní sa vo všeobecnosti posudzuje prísnejšie ako potenciálna existencia prietáhov v netrestnom konaní s ohľadom na vážnosť dopadu na život sťažovateľa. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou orgánu verejnej moci, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). Ústavný súd uzatvára, že doterajšia dĺžka napadnutého prípravného konania, t. j. dĺžka konania od vznesenia obvinenia, predstavuje ku dňu rozhodovania ústavného súdu vyše dvanásť rokov, čo je v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné, a sama osebe je spôsobilým dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09, IV. ÚS 82/2010, II. ÚS 784/2016).

20. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu ústavný súd dospel k záveru, že prietahy v napadnutom konaní boli spôsobené nečinnosťou a taktiež neefektívnym postupom NAKA, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neospravedliteľné. Ústavný súd preto vyslovil, že postupom NAKA v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nálezu). Keďže do dnešného dňa nebolo napadnuté konanie ukončené, ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať (bod 2 výrokovej časti).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

21. Sťažovatelia sa domáhali aj primeraného finančného zadost'učinenia každému z nich po 20 000 eur (sťažovateľ v 2. rade sa domáhal sumy 24 000 eur) s odôvodnením, že im trestné stíhanie zasahuje do súkromného a rodinného života. Dodávajú, že im 10-ročné trestné stíhanie (v čase

podania ústavnej sťažnosti, pozn.) spôsobilo psychickú traumu vrátane nepokoja, stiahnutého žalúdka či hrozby z možného odsúdenia.

22. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. III. ÚS 103/2018, I. ÚS 170/2021). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci [neprimeranú dĺžku napadnutého konania (12 rokov), obdobia nečinnosti, neefektívneho postupu NAKA, prvky skutkovej zložitosti veci (vyšší počet obvinených, medzinárodný prvok, značný rozsah vyšetrovacieho spisu)], ako aj doterajšiu rozhodovaciu prax ústavného súdu týkajúcu sa výšky priznaného finančného zadosťučinenia v porovnateľných veciach, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Prihliadol na fakt, že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

24. Sťažovateľ v 2. rade požadoval primerané finančné zadosťučinenie vo vyššej sume (24 000 eur) než ostatní sťažovatelia pravdepodobne z dôvodu, že už uznesením ČVS: KRP-44/OVL-KE-2008 z 2. júla 2008 mu bolo vznesené obvinenie podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) a ods. 4 písm. b) Trestného zákona. V návrhu na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti (petit) však predmetné uznesenie z 2. júla 2008 napadnuté nebolo. Ústavnému súdu ani z iných príloh pripojených k ústavnej sťažnosti nevyplýva súvis s napadnutým trestným konaním, naopak, už zo spisovej značky vyplýva, že ide o vyšetrovanie inej vyšetrovacej zložky. Navyše, sťažovateľ v 2. rade možnú súvislosť medzi konaním ČVS: KRP-44/OVL-KE-2008 a napadnutým konaním v ústavnej sťažnosti netvrdil. Pridržiavajúc sa návrhu sťažovateľa v 2. rade na rozhodnutie vo veci ústavnej sťažnosti (petit), ktorým je ústavný súd, prihliadajúc na § 45 zákona o ústavnom súde, viazaný, ústavný súd tak priznal primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi v 2. rade v rovnakej výške ako ostatným sťažovateľom.

25. Ústavný súd nad rámec uvedeného a v súvislosti s tvrdením sťažovateľov o zásahu do ich osobného života konštatuje, že hodnotiť konkrétny dosah celkovej dĺžky napadnutého konania na život sťažovateľov presahuje predmet konania o jeho ústavnej sťažnosti. Každý pokus hodnotiť konkrétnejšie mieru vplyvu napadnutého konania na postavenie sťažovateľov by bol v tomto konaní hypotetický a špekulatívny aj z dôvodu, že ústavný súd v tomto type konania nie je skutkovým súdom (nevykonáva dokazovanie). Dopad zbytočných prietáhov v príslušnom konaní na súkromný, resp. rodinný život sťažovateľa je inherentne v určitej miere súčasťou konkrétne priznanej sumy primeraného finančného zadosťučinenia, keďže pri jeho určení sa okrem priebehu napadnutého konania a správania sťažovateľa zohľadňuje aj predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa, ktorý zahŕňa aj všeobecný (paušalizovaný) dopad na jeho život (m. m. IV. ÚS 605/2020).

26. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

27. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

28. Každý zo sťažovateľov, zastúpený v konaní tým istým právnym zástupcom, si v samostatne podanej ústavnej sťažnosti uplatnil aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 446,04 eur.

29. Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

30. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

31. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu je 10,62 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,83 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Právny zástupca sťažovateľov žiadal o priznanie náhrady trov konania pri každej samostatne podanej ústavnej sťažnosti napriek tomu, že sa týkali toho istého trestného konania a boli obsahovo úplne identické, pričom ústavnému súdu boli doručené v ten istý deň. Ústavný súd preto nepovažoval tieto trovy konania za účelne vynaložené v zmysle § 251 CSP (porov. II. ÚS 349/2011) a rozhodol o nich podľa citovaného § 13 ods. 2 vyhlášky.

32. Za účelne vynaložené považoval ústavný súd tri úkony právnej služby vyplývajúce z obsahu spisu:

a) dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia a 2. podanie ústavnej sťažnosti) á 88,5 eur, čo je odmena za jeden úkon právnej služby znížená o 50 % (t. j. 50 % zo 177 eur) a režijný paušál 2 x 10,62 eur, čo spolu predstavuje sumu 198,24 eur, ktorú ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 39,65 eur, pretože právny zástupca sťažovateľov je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje 237,89 eur;

b) 1 právny úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 (replika k vyjadreniu odporcu) á 96,92 eur, čo je odmena za jeden úkon právnej služby znížená o 50 % (t. j. 50 % zo 193,83 eur) a režijný paušál 11,63 eur, čo spolu predstavuje sumu 108,55 eur, ktorú ústavný súd zvýšil o 20 % DPH, t. j. o sumu 21,71 eur, keďže právny zástupca sťažovateľov je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje 130,26 eur.

33. Ústavný súd teda stanovil náhradu trov konania za jedného sťažovateľa v sume 368,15 eur, pričom náhrada trov konania spolu za piatich sťažovateľov predstavuje sumu 1840,75 eur.

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je NAKA povinná uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu